

NEM VERSEGHY FERENC KÖLTEMÉNYEI.

Míg Verseghy zsengei — részint Kreskay kézírataiból, részint a *Parnassus*-ból és a *Csallóközi ódákból* — elő nem kerültek s nem bizonyították, hogy költőnk már 1780 előtt is írt verseket, első kísérleteinek azt a négy verset tartották, amelyek Szacsavay *Magyar Műsájának* 1787. évi II. kötetében *V. F. pap* aláírással jelentek meg. Ezek: *A' Magyar Henriusról.* — *Edgy keserves Anyának... szomorúságáról.* — *Tele Pap 'Sák.* — *Edgy Szamos-parti fetske keserves nyögése.* Így tanította ezt Toldy Ferenc (Verseghy F. költeményei, 1865., 2. l. és M. Költ. Kézikönyve 1876. II. 263. l.), így mondja az ő nyomán Halmy Gyula (*V. F. élete és munkái*, 1891. 16. l.) és így írja Verseghy-életrajzában (1903. 34. l.) Császár Elemér, aki utóbb Verseghy-kiadásába is (1910. 23—31. l.), már nem mint legrégebbeket, de fölvette e négy verset is, s az utolsóban allegóriát, azon belül személyes vonatkozásokat keresett. Bizonyára, mert maga sem tudta, mire vélje ez éppen nem Verseghy-ízű verseket. Ami ugyanis elsőkön öltik föl bennük: barátjának, Kreskaynak tanításával ellentétben Verseghy fogsága előtt sohasem, s azután is csak néhány elbeszélő-költeményében írt tizenketteseket. A másik érv, amely szerzőségét megkérdőjelezi, hogy ez a négy vers soha, sehol kézírataiban nem fordul elő, jöllehet leggyöngébb zsengeit is összeirogatta s azt mondhatni, ma már minden kísérletét ismerjük. Döntönek tartom, hogy Sággy Sándor, aki Verseghy írásából állította össze életrajzát s minden följegyzését fölhasználta (Verseghy F. maradványai és élete, 1825., 148. l.), nem említi e verseket s szerinte Verseghy az 1790-iki diétára készült s önállóan megjelent két költeményével (Császár-kiad. 53—62. l.) «lépett fel először a' hazai Kultúrának látószíneire». Mindehhez járul a költemények tartalma is. A *Tele Pap 'Sáknak* egyik sora így szól: «Sétálok a' sebes Szamos víz' partyára», a *Szamos-parti fetskében* pedig azt olvassuk, hogy «Kenyerem meg-észi Szamos vize árja» s a panaszkodó gazda mindegyre a Szamos árjától retteg, amely kiszökik és elönti a határt. A Beniczky Péter rímsúaira készült versek («Étel, ital, álmom, szükséges ez három») már ezért sem lehetnek Verseghy rimelése, aki sohasem járt a Szamos mentén, hanem valaki szamosparti papé, aki reméli, hogy pár nélkül végezheti magános életét. S annyi valóság van a kezdetleges költeményekben, hogy fordításoknak sem nézhetjük őket. Hogy a fentidézett másik két versnek is ugyanaz a *V. F.* a szerzője, az magától értetődő; de ez a *V. F.* nem Verseghy Ferenc. Az *Egy Nemes Jérczére* c., ugyancsak Verseghynek tulajdonított költeményről (id. kiad. 112. l.) már kiderült, hogy Kresznerics Ferencé; avval együtt e további négyet is törölnünk kell Verseghy költeményeiből.

GÁLOS REZSÓ.

SZÁSZ KÁROLY REF. PÜSPÖK BIBLIÁJA.

Az a kis nyolcadrét alakú, bőrkötéses, magyar nyelvű, Károli Gáspár fordításában s Pesten 1857-ben Heckenast Gusztáv kiadásában megjelent biblia, melyről itt szó lesz, Szász Károly püspöknek sajátkezü családi vonat-